

200. годишњица рођења Бранка Радичевића

ДЕСЕТ НОВОСАДСКИХ ПЕСНИКА ПЕВА (О) БРАНКУ
(Из антологије песама о Бранку Радичевићу „Ао, данче, ала си ми бео“
Ненада Грујичића (Бранково коло, 2024)

Перо Зубац
(1945)

КАРЛОВАЧКА, ПОЗНА

И Белило и мирис *Ђачког растанка*
у бујад у Дворској и на Калварији,
једном ће да свене.
И да остане само у зени ока девојачког,
понеко зрно ведрине, жубор Патријарховца,
и шум далеке воде.
Тако то и у песми бива: све ће да свене
и у неповрат оде,
за Милошем и Бранком,
ламентом и Уранком,
и прах тешки, њихове, сене,
засуће Карловце,
и мене. И мене.

6. јун 1998.

Милан Живановић
(1950)

БРАНКО У БЕЧУ И ДУНАВСКОМ ПАРКУ

Бранку Радичевићу

све је било тако ошишано
лиснато дрвеће и маказе паркатора
мед и тамо
мед и амин

са овог прозора у улици
Shlossgas број 22
бранко је удахнуо
дворац белведере

тачност је одлика краљева

а сиромаштво су
четири јаја и нова цицвара
свилени павиљон вековног заваравања

понављање је земаљско осећање
ћудљив начин постојањак
као игра код деце
као плач и смех

сваког радног јутра
у дубини парка
тражим твој сетни поглед
који је разумео

мислим да се разумемо

Беч, 1981.

Ненад Грујичић
(1954)

БЕЗИМЕНА

Ње више нема, то је био звук,
нити се икад родила за мене,
ја само видех надвремени лук
како избија из обриса жене.

Ње више нема, то је био звук,
као лаки прх из нестварне пене,
стуштио се ка хоризонту мук
бачен у светлост, на пут душе њене.

Ње више нема, то је био звук,
тек честице траг из очиње мрене,
рука ми прође кроз њен вити струк,

додирнух сенку опеване жене.
Ње више нема, то је био звук,
само ме каткад у сну трзај прене.

Иван Негришорац
(1956)

**БОЛАНИ БРАНКО РАДИЧЕВИЋ, У ПОСТЕЉИ,
СМИШЉА ПИСМО ЗА ПОБРАТИМА ЂУРУ ДАНИЧИЋА, МАРТА 1853.**

Брате мој,
Ја однедавно не само што
Млидијах умрети, но свакодневно
Већ умирем, све драм по драм нестајући
Из себе и у ноћ неку невидовну,
Одлазећи. Цели живот
Проведох на путу, а сад ми
Путовање немило предстоји. И у њем
Ништа ме срећним и спокојним чинити
Неће. Обилазих многа места
Где народ наш живи, а највише,
Вуковим науковањем, ослушкивах
Како се говори и какве се речи
Користе. Тако ми под Авалом старац
Крилату реч избруси: „Да нема ветра,
Пауци би небо премережили.“
И запамтих то, за цели
Живот. Са неким ћурчијом,
У Земуну, мал се не побих кад рече
Да Вук се с Римском пропагандом
Слизао и да такво је Свето писмо
Објавио. Ја му рецнух да не докаже ли
Своју погану реч, он за мене ништаван
Остаје човек. И још му сунух:
„За слепце и сунце је
Извор таме.“ Тако дођох
И до кошница, а у њима меда
Не нађох! И све записах с тог путовања
Утиске, и све видех кано чкаљ, штир
И коров! А жито се у том врзином колу
Ретко видети могло. Толико ретко
Да повредих и неке који ревно,
Посвећено чињаху своја дела.
Сад сви болујемо: и оне које опадах,
И ја који опадач бејах, а и Вук,
Због којег се свадисмо!
Сад је тако: одавно на уста
Крв почех бацати, а лекари рекоше
Да на плућима су туберкули се
Заметнули. А тебе, брате мој, за једно
Само молим: пошљи ми две оке
Турске алве, без ораја, тек да душа ми
Не жуди! И још: оне, о које се огреших,
Измоли да ми опрост дадну! И ту,
Меку реч нека на одар ми,
Нежно, спусте!

Јасна Миленовић
(1962)

АМО, СТРАЖИЛОВУ

Амо, амо, у Карловце, трком,
где се смешка Бранко, ђачким брком.
Пожури се, ноно бела, амо,
Стражилову, да се поиграмо.

Амо, амо, тамбурица пева –
у Карловце, кад грожђе дозрева,
па га босе моме ситно газе.
Тајне крију стражиловске стазе.

Амо, амо, далеко се чује:
Царска В'јена српски поскакује.
Пиши српски, певала ти рука,
у коло се ухвати, до Вука.

Амо, амо, понекад се сети,
Стражилово, кад млидијах мрети.
Песмо моја, нека ти је лака
свака суза ђачких растанака.

Амо, амо: сви на Стражилово,
Бранко га је од звезда сков'о.
Саковао, од звезда и вина,
у споменар, где сеструје Мина.

Дамир Малешев
(1968)

СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ

*Пребивати у близини божанства
и бити ганут суштином ствари,
јесен наслутити шестим чулом
на клупи под липом у Сремским Карловцима.*

Присећати се Бранка, младости његове рујне
непоновљивог сјаја; бити са обе стране
кристалне решетке сна.

Али сачувати заувек

последњу реч што догорева
на једној клупи под липом,
у чаробним Сремским Карловцима.

Игор Мировић
(1968)

БРАНКОВ БРОД

Неспутани ореоли
Облаци међаши
Кудраве душе
И звезде стражиловске

Врбе заплетене
Собом замршене
Смрћу обасјане
И песма сабирница

Прерани растанак
Смрт и рађање
У пролазности еху
Заустављам реку

Упијам песника
Лебди у тишини
Славолюци израњају
Разговори са лептиром

Тмурно небо
Силовито, виловито
Туговање за Бранковим
Бродом у вечности

Милан Ћосић
(1991)

СТРАЖИЛИЋИ

Било је то, сад већ давно,

Године да не бројимо,
Тад сам први пут са школом
Дошао на Стражилово.

А од тога ђачког доба
Беше много успињања,
К'о до Бранковога гроба,
Пут је то до сазревања.

Милог ли ти Бранко мира,
Певала ти многа лира,
Кад би могло да се легне
Докле год ти поглед сегне...

Сад се опет враћам овде,
И доћи ћу опет, вазда.
Певаћемо, Бранко, роде,
Стихове што сâм Бог сазда.

Ту се шире крила 'тића,
Од Бранка до Грујичића.
Шириће се Бог да' млада
Подстицана од Ненада.

Никола Раусављевић
(1991)

БРАНКУ РАДИЧЕВИЋУ

К'о додири Њени, Њено миловање,
стихови ти беху што си ствар'о занет.
Преносио даље стечено си знање,
остављ'о си роду песму у аманет.

И данас та песма живи подно брда
и широм равнице велике и родне.
Још је твоја вера кроз векове тврда,
још ствара песнике подједнако плодне.

Нек ти буде земља стражиловска проста,
да још дуго живи стих твојег певања,
да се точе речи и још вина доста.

Да се памти име млађаног Бранка
и да живе твоја песничка сневања
након тол'ко лета зоре без осванка.

Растко Лончар
(1993)

МЛАДОСТ ПО ЈУЛИЈАНСКОМ

Бранку

Прах смо били, и прах ћемо
бити када време дође –
До тада да се зезамо
(мада казаљка нас глође).

Када си надомак циља –
и даље тек на пола си.
Младост делује да траје,
а ипак пролази.

Наздрављам за прошле дане,
што минуше као часком.
Кад би хтели да се врате
(макар и по јулијанском)

да оквасим уста жедна
и у грлу речи крње
(али ничег више нема
од младости – само труње).

И све ствари што смо вечно
мислили да ће да трају –
отишле су, попиле се,
наискап и – у гутљају.

Када мислиш да на врху
коначно си изнад снова,
чини ти се да то све је –
па опет изнова.

Наздрављам за ноћ без зоре,
за сто свезан сат пешчаник,
минуте што ору боре,
бригу коју режу дани,

да оквасим уста жедна
и у грлу речи гњиле,
али ничег више нема –
младосне су ствари биле.

Наздрављам за ноћ без јутра,
осмех горак, поглед презрив,
плитку реч што дуго плута
тамо где је био језик,
да оквасим уста жедна
и у грлу кнедле посне –
али, ничег више нема...